

TOP-5.3.1 Helyi közösségek fejlesztése Apátfalván és Magyarcsanádon megvalósított projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatása

Előkészítés:

2018-ban kezdődött a „TOP-5.3.1-16-CSI-2017-00009 Helyi közösségek fejlesztése Apátfalván és Magyarcsanádon” Európai Unió által finanszírozott projekt, melynek keretében Apátfalva és Magyarcsanád községekben megindulhatott a közösségfejlesztés.

A projekt célja:

- A helyi közösségek fejlesztésével a települések közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás erősödése.
- A lakosság egymás iránti felelősségtudata, a helyi egyesületek, az önkéntesség, valamint a településhez való kötődés megerősödése. Az együttműködések következtében a helybéli erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a települések közösségeinek életében.
- A településen élők – különösen a hátrányos helyzetűek – közösségi és kulturális életének fellendítése, megmozdítása volt.
- Új csoportok alakuljanak, a meglévők erősödjenek.

Ezen célok elérése érdekében igyekeztünk minél szélesebb körben bevonni az embereket a faluban zajló események szervezésébe és a részvételbe. A több éven át tartó munkát egy szakmai vezető és két közösségfejlesztő vezette, az önkormányzatokkal és közintézményeivel együttműködve.

Eredmények:

A projekt zárásakor megállapíthatjuk, hogy a célokat elértük, jelentős fejlődést tapasztalva zárunk. Ez köszönhető a reális tervezésnek, a közösségfejlesztők jól összehangolt munkájának, az önkormányzatokkal való eredményes együttműködésnek, a folyamatos tájékoztatásnak és a lakossággal való folyamatos, közvetlen kapcsolatnak.

Tervezés:

A lakosok részvételével megvalósuló felmérés és tervezés zajlott le, hiszen fontos volt tudni, ki mit gondol a helyi értékekről, milyen szabadidős lehetőségekre vágyik és mely közösségekbe kapcsolódna be szívesen.

A lakosok megszólítása többféleképpen történt: interjúk formájában, lakossági kérdőívvel, fórumokkal. Feltérképeztük, hogy mit gondolnak a községekben zajló eseményekről, illetve,

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

hogy miben látnának szívesen változást, milyen igények merülnek fel a kultúrával kapcsolatban. A közösségi beszélgetések, fórumok folyamán ötletelés is zajlott.

Már az ezeken való részvétel is az emberek kimozdításának tudható be.

A lakossági interjúk és kérdőívek kiértékelése után összeállítottuk a helyi cselekvési tervet. Ebben határoztuk meg azon szervezéseket, melyekkel elérhetjük a kitűzött célokat: közösségi akciók, tevékenységek, nagyrendezvények, a helyi nyilvánosság fórumainak megteremtése, részvételi fórumok. Sor került *információs pontok* kialakítására a faluházakban, a Facebook oldalak indítására, a sajtó bevonására, ahol tájékoztatást adtunk a közösségfejlesztési folyamatról.

A projekt minőségének biztosítására a vezetőknek képzéseken kellett részt venniük, melyek igen hasznosnak bizonyultak. A képzések hatására változott a hozzáállásunk, célként fogalmaztuk meg intézményeink közösségi alapú működtetését.

Egy művelődési ház akkor működik közösségi alapon, ha: az intézmény a helyi igényekre reagálva, azokhoz alkalmazkodva kínálja szolgáltatásait; helyi erőforrásokra épít, vagyis a helyben élő emberek tudására építve, pl. a nemzetiségek értékeit bemutatva, a néphagyományok újjáélesztésével folytatja tevékenységeit. A helyi csoportok nemcsak fogyasztók, hanem aktív megvalósítói, alakítói is az intézmény működésének és tevékenységeinek. Ezt fogalmaztuk meg célunknak.

Megvalósítás:

A megvalósítási szakasz 2019 nyarán kezdődött el. Ezt követően a programtervezetnek megfelelően haladtunk, a két falu lakosságának szinte minden rétegét érintve. A tervezetet időközben háromszor is módosítani kellett a kialakult járványhelyzet miatt.

Mi a rendezvénynaplóban nem eltöröltünk programokat, hanem másik évre áttéve változatlanul próbáltuk, (tudtuk) megvalósítani. Ezen módosításokkal megvalósítottuk a kitűzött célokat és szép eredményeket értünk el. A legtöbb programot sikerült megtartani, de néhány új is bekerült, hiszen a Covid alatt több esetben kisebb létszámú rendezvényeket szerveztünk. A járvány alatt sem engedjük el a lakosság kezét, hiszen a nagy nézettségnek örvendő online beszélgetéseink a téli, tavaszi időszakban heti rendszerességgel kínáltak programot a lakosoknak. Nálunk nem szüntek meg közösségek a járvány alatt, sikerült mindet megtartani. A lakosság körében nem alakult ki olyan nagyméretű passzivitás, mint máshol tapasztaljuk.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

A projekt bonyolítása során több helyi szervezettel is együttműködési megállapodást kötöttünk. Ezek a következők: Bökény Népe Egyesület, Szociális Alapszolgáltatási Központ, Apátfalváért Alapítvány, Apátfalvi Magyarcsanádi Települési Értéktár. Ezen csoportokkal karöltve több program is megvalósult, úgymint: Elszármazottak találkozója, Szent Iván-éji tűzugrás, Íjászok találkozója, több rendezvényen a helyi értékek bemutatása. De ezeken túl más közösségek is partnereink voltak: Római Katolikus Egyház, Pátfalváért Egyesület, Marosvidék Baráti Társaság. A magyarcsanádi közösség együttműködött a Szerb Nemzetiségi Önkormányzattal, a Matüf Kft -vel és a Magyarcsanádért Egyesülettel.

Reméljük a projektben partnerként részt vevő közösségek (Bökény Népe Egyesület, Apátfalvi Magyarcsanádi Települési Értéktár, Hagyományörző csoport, Nemzetiségi Önkormányzatok, Idősek Klubja, Apátfalvi Ifjúsági Klub) és a közben alakuló új csoportok is még hosszú időn keresztül együtt fognak gondolkodni. Közel tíz helyi csoport közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének aktivizálásához adtunk segítséget, lehetőséget. Legnagyobb sikerrel tudtuk bevonni a nyugdíjas pedagógusokat a szervezési feladatokba, valamint legtöbb program kapcsán az iskola és óvoda mint közintézmények is aktív partnereink voltak.

Az évek során a projekt előrehaladtával az emberekben egyre jobban tudatosult, hogy mi is ez a TOP-os projekt, mi a célunk és miért szervezzük ezeket a megmozdulásokat. Rájöttek, hogy nekik és velük együtt szeretnék szervezni és örülünk, ha ők is tevőlegesen részt vesznek.

A rendezvénynaptár alapján igyekeztünk a szórakozás mindenféle területén valami újat adni így biztosítottuk, hogy a legtöbb emberhez eljussunk. Voltak egészségmegőrző, sport, vízi, hagyományörző, kézműves, játékos, szórakoztató, táncos, irodalmi, zenés szervezéseink, így mindig más korosztály mozdult meg.

Sikerként könyvelhető el, hogy a programnak köszönhetően megalakult a túracsoport, színjátszó csoport és decoupage szakkör is, akik azóta is aktívak.

- Biciklis és gyalogos túrákat szervezünk a környező településekre, ahol megismerhetik a helyi nevezetességeket, felfedezhetik a környezeti szépségeket. Ennek előzménye a Szomszédolás biciklitúra volt. Ott merült fel annak az igénye, hogy milyen jó lenne, ha lennének ilyen vagy ehhez hasonló túrák mindkét településen. Azóta többen is csatlakoztak aktívan, a csoport tagjai javasolják, hova látogassunk el, valamint ők készülnek fel ismertetőkkal amiben bemutatják a látnivalókat.
- A színjátszó kört néhány színészkedni szerető személy hozta össze. Amatőr szinten

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

művelik. Szakképzett vezetőjük még nincs, viszont falunapon és a Guzsalyos gálaműsorán már felléptek.

- A decoupage kör a szalvátatechnikával ismerteti meg az érdeklődőket. Mivel ez egy modern tevékenység, fiatalok, idősek is kedvelik. A foglalkozásoknak idősavot adunk meg, lehetőséget adva a beszélgetésre elvonulásra is. A csoportnak nyáron már kiállításai voltak és a faluháznak is készültek ünnepi vázák.

A program hatása a két településre

Apátfalva lakói eddig inkább Makó felé figyeltek, hasonlóan a csanádiak is. A projektnek köszönhetően a két település egymás felé fordította figyelmét. Az évek alatt szinte minden programot közösen hirdettünk meg, közösen vállaltuk a szervezési feladatokat. Hangsúlyt fektettünk rá, hogy mindig bemutassuk a lakosságnak a „vendégeket” és igyekeztünk összeismertetni, közösen „tevékenykedtetni” a két falu lakosságát. A magyarcsanádiak sokat tanultak tőlünk szervezés tekintetében, igyekeztünk átadni nekik a tapasztalatunkat.

Apátfalva szemszögéből nézve megismertük Csanádot, mint települést, az utcákat, főteret, felfigyeltünk építészeti és nemzetiségi értékeire. Azóta szorosabb az együttműködés, nincs olyan hónap, hogy ne látogatnánk ki, valamilyen szervezésben, jó kapcsolat alakult ki. (Faluház csapatépítő kirándulás, szegedi Idősek Klubja kirándulás, Csongrád-Csanád megyei Identitás Napja).

Kapcsolat alakult ki: – az egyházak képviselőivel a négy templom meglátogatása során,

- a kultúrház, könyvtár munkatársaival,
- a nemzetiségek képviselőivel,
- az idősek klubjával,
- hivatal dolgozóival,
- civil szervezetek között,
- a családok, segítők között.

Magyarcsanádiak szemszögéből nézve rájöttek, hogy nem kell minden jó programért Makóra menni, elég átkerekezni Apátfalvára. Azóta tudatosan figyelik az „apátfalvifaluház” Facebook oldalt, programok után kutatva. Szinte minden rendezvényen, pl. főzőversenyen, falunapon van Csanádról nevező csapat is. Azóta a faluház DJP pontjába is több magyarcsanádi érkezik.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFETTES A JÖVŐBE

Esélyegyenlőség:

A 2003. évi XV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok között is kiemelt figyelmet fordít a nők, a mélyszegénységben élők, a romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára.

Mivel ennek a projektnek is egyik kiemelten fontos célkitűzése volt az esélyegyenlőség elősegítése, ezért már a tervezéskor beépítettük a legfontosabb szempontok közé. A cselekvési terv kidolgozásakor figyeltünk rá, hogy minden programelem megcélozza valamely hátrányos helyzetű csoportot, akiket bevonni szándékoztunk az együttműködésbe.

A hátrányos helyzetűek felkarolása Apátfalván a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) alapján, ill. segítségével történt.

A HEP segítségével először szembesültünk a helyzettel, kielemeztük a település szociális hálóját, majd kiemelt fontosságú feladatként jelöltük ki az értékrend válsága a családokban, gyerekek szabadidős foglalkoztatása, a nők esélyeinek növelése, idősek tevékenykedtetésének, mentális, szellemi, fizikai frissességének megtartását, mint célokat.

Minden program szervezésekor kiemelten figyeltünk valamelyik hátrányos helyzetű csoport esélyeinek a javítására.

- Az apátfalvi Nemzetiségi Kulturális Találkozó célcsoportja a roma családok. Közösen szórakoznak, mulatnak. Több más programhoz is felkértük őket szereplőknek kultúrájuk bemutatására.
- A gyermeknapi programokat mi direkt hét közben rendeztük, hogy a roma gyerekek is részt tudjanak venni rajta, hiszen így az óvoda, iskola szervezeten elhozta őket, míg a szülők hétvégén valószínűen nem. Az ugrálóvár és a játékok ingyenesek voltak, hogy a mélyszegénységben élők, nagycsaládosok részére is elérhető legyenek. Kenutúra, Majális, Magyarcsanád apraja nagyja együtt mulat programok is hasonlóan.
- Több programot szerveztünk időseknek, magányosoknak, hogy lehetőséget biztosítsunk a kimozdulásra, ismerkedésre valamint hogy átadhassák tapasztalataikat a fiataloknak. (pl. Szomszédolás, Idősek világnapja. Mondd el nekünk nagyanyó, hogy készül a kiscipó? Régi korok ízei)

Örömünkre a SZEFO-ban dolgozott, nyugdíjas csökkent munkaképességűek is gondolkodnak egy klub létrehozásán.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Legkedveltebb programok:

A projekt anyagi forrást biztosított sok-sok közkedvelt, nagy volumenű rendezvény megvalósításához, ahol a két falu lakossága, vagy a civilek találkozhattak, közösen szórakozhattak.

Igyekeztünk azon csoportokat is bevonni, akik ritkán kapcsolódnak be a közéletbe. (agrár fórum-gazdakör, kerutúra-ifjúság)

A következő rendezvények járultak hozzá leginkább a közösség kezdeményező - és cselekvőképességének fejlesztéséhez, a közösségi szerepvállalás erősödéséhez: a falubeliek által közkedvelt *falunapok*, *Elszármazottak találkozója*, *Gasztronómiai fesztivál*, *Majális*. A sportos programokat, mint a *kenutúra*, *biciklitúrák*, *közlekedésbiztonsági nap*, *gyermeknap* az ifjúság vette igénybe, de az apróságokat a szülők hozták el, így ők is kapcsolódtak. Az együttműködő civil szervezetekkel kuriózumnak számító eseményeket hoztunk létre, mint a *Kézművesek találkozója*, *Íjászok találkozóját*, *Értékekről gyerekeknek*. Feleleveníthettünk elfeledett jeles napokat és étkeket, mint a *Szent Iván-éji tűzugrás*, *az advent és a Régi korok ízei fesztivál*, *online bejelentkezések*, *online fotókiállítás*. Tettünk környezetünk védelméért az *Ökológiai lábnyomunk és a faültetés* programokkal. Több alkalommal tartottunk a helyi értékekről interaktív ismertetőt és ünnepeltük nemzeti ünnepeinket is.

Bár a Covid nagyon visszavetette a közösségi létet, nálunk nem hullottak szét a civil szervezetek. A közösségi média, a világháló segítségével megtartott 11 élő bejelentkezés, beszélgetés és bemutatkozás mindkét településen nem várt érdeklődést hozott. Több esetben, még külföldön élő elszármazottak is jeleztek, hogy látták a családtagjaikat, szülőfalujukban történt érdekes eseményt az Apátfalvi faluház közösségi oldalán és hogy ez nekik milyen sokat jelentett.

A programokat több fórumon hirdettük meg, s legtöbbször nem kellett csalódnunk, sokan csatlakoztak. A Facebook, a helyi újságok, az önkormányzatok weboldalai, a Makó Híradó, a Rádió 7, a Délmagyarország, a kiragasztott plakátok több esetben is hírt adtak rendezvényeinkről, melyeket igyekeztünk a legnagyobb nyilvánossággal és minél több civil szervezet és segítő bevonásával megtartani.

Bízunk benne, hogy az évek alatt mindkét településen kialakult önkéntes csapat együtt marad. Az újonnan alakult közösségekkel, mint a Túrázó csoport, Színjátszó csoport, Kézművesek köre tovább visszük a projekt vezérgondolatát miszerint:

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” (Tamási Áron)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFETETÉS A JÖVŐBE